

Barn med synnedsättning

En vägledning för dig som förälder

Synskadades
Riksförbund

Det här är Synskadades Riksförbund

Synskadades Riksförbund (SRF) arbetar för ett inkluderande samhälle där personer med synnedsättning kan delta aktivt i utbildning, arbetsliv, politik och fritid.

I vårt arbete ryms kampen för en fungerande färdtjänst, ledsagning, digital tillgänglighet och allt annat som hör vardagen till.

Synskadades Riksförbund har lokalföreningar i hela Sverige. Vi erbjuder gemenskap, erfarenhetsutbyte och juridisk rådgivning. Vi har verksamhet för barn, för dig som förälder, för äldre och för personer i arbetsför ålder.

Riksorganisationen Unga med Synnedsättning är en fristående organisation för unga mellan 10 och 31 år.

Innehåll

Växa upp med synnedsättning	6
Tidig stimulans ger bättre förutsättningar för barnet	7
Så kan du hjälpa ditt barn att utforska och förstå	7
Underlätta kommunikation och socialt samspel	9
Motivera ditt barn till rörelse	11
Barnets synskada påverkar hela familjen	13
Stöd från kommun och region	14
Kommunalt stöd	14
Förskola och skola	16
Regionalt stöd	18
Stöd från staten	20
Lagar som ni kan omfattas av	23
Organisationer och myndigheter som kan vara av intresse	24

Att lära sig se möjligheterna

Barn som har en grav synskada eller är helt blinda behöver stöd från vuxna i sin närhet för att kunna möta de utmaningar som finns. Det är viktigt att barnet får möjlighet att utvecklas till en självständig människa genom att få prova på nya saker och övervinna hinder.

Att stå vid barnets sida och stötta utan att ta över är ofta det mest ansvarsfulla du som vuxen kan göra. Ingenting är omöjligt, men mycket tar längre tid. Ge ditt barn den tiden.

Växa upp med synnedsättning

En synskada innebär något annat för ett barn än för en person som förlorar synen i vuxen ålder. En vuxen person som förlorar synen har en bild av omvärlden. Ett barn behöver hjälp att genom övriga sinnen erövra sin värld.

De senaste årens medicinska och psykologiska forskning visar att synen har en mycket central roll i barnets allmänna utveckling. Synen fungerar som en motor i utvecklingen.

De områden som påverkas av synen kan grovt delas in i:

- ▶ begreppsbildning och förmåga att skaffa sig information om omvärlden
- ▶ kommunikation och socialt samspel
- ▶ grov- och finmotorik.

Mellan de olika områdena finns det starka samband. När ett område utvecklas påverkas även de övriga. Vilka svårigheter som finns kan variera från barn till barn beroende på grad av synnedsättning och personliga egenskaper.

Syn och synskador kan ta sig olika uttryck. Vissa barn ser inte alls, medan andra har ett mycket litet synfält eller kan urskilja skarpa konturer. Vad just ditt barn behöver för stöd och insatser från familj och samhälle kommer att visa sig och utredas vartefter barnet blir större och utvecklas.

Tidig stimulans ger bättre förutsättningar för barnet

Stärk och uppmuntra det som barnet kan – fastna inte enbart i svårigheter och sådant som är svåruppnåeligt. Om barnet har synrester är det viktigt att ta tillvara och utveckla dem. Alla erfarenheter pekar på att detta är mycket viktigt.

Du som förälder spelar en viktig roll, men det gör också syncentralens habilitering. Habiliteringen ger barnet möjlighet att utveckla sina förmågor och bättre klara dagliga aktiviteter. Det kan du läsa mer om längre fram i texten.

Så kan du hjälpa ditt barn att utforska och förstå

För synskadade barn kan det vara svårt att förstå hur omvärlden ser ut. Om barnet helt saknar syn måste hen förlita sig på sina andra sinnen, som hörseln, känseln och lukten. För att kompensera synsinnet behöver barnet få stöd och träning i att använda de övriga sinnen.

Låt ditt barn undersöka saker i lugn och ro och använda alla sina sinnen. Synskadade kan uppleva material på ett annat sätt än den som ser.

Barn är nyfikna, och det är viktigt att du som vuxen inte överför din oro på barnet. Du som har ett litet barn kan med fördel vara delaktig när barnet utforskar omvärlden.

Barnet behöver lära sig att söka efter föremål som det tappat. Visa hur barnet kan göra för att

▶ **Tips!** Uppmuntra barnet att känna på saker, men förvarna gärna om något är vasst, kallt, klibbigt eller på annat sätt obehagligt att ta i.

▶ **Tips!** Knacka på saker för att ta reda på hur de låter. Ge barnet möjlighet att bekanta sig med olika material och strukturer.

Synlinjen

Synlinjen är SRF:s rikstäckande informations- och rådgivningstjänst för synskadade, anhöriga, skolpersonal, arbetsgivare, myndigheter med flera. Här kan du ställa stora och små frågor som berör livet som synskadad.

08-39 93 00
synlinjen@srf.nu

veta att hen har letat på en hel yta och inte bara känt runt det tappade föremålet. Barnet behöver också hjälp att förstå att föremålet finns kvar fast det inte längre är kvar i handen.

Sådant som är självklart för en seende person kan behöva förklaras för barnet. Det är till exempel inte självklart att det inte går att se runt hörn eller att andra kan se föremål som barnet håller i sin hand. Begrepp som storlek, form och avstånd kan vara svåra att lära sig för synskadade, och de behöver göras konkreta.

Hit hör också insikter om saker och levande väsen som inte finns i barnens omedelbara närhet, som kyrktorn och vilda djur. Naturfenomen som stjärnor, månsken eller dimma kan också vara svårt att greppa för den som inte ser alls.

Föremål som är så stora att de inte kan upplevas i sin helhet med känseln behöver barnet upptäcka bit för bit. Ett bra sätt är att känna på lekmaterial och tredimensionella modeller av saker som byggnader och fordon.

För att kunna förstå nya saker och begrepp behöver barnet uppleva dem i verkligheten. Ge barnet sinnesupplevelser i olika miljöer, gärna tillsammans med andra barn.

Tips! Genom att känna på en lek-sakstraktor och sedan få känna på ett verkligt traktordäck kan barnet få en upplevelse av storleksförhållandet.

Tips! Gå ut i skogen tillsammans i olika väder och årstider för att ge barnet förståelse för hur naturen förändras under året. Omfamna stammar, känn på mossa och dofta på växter.

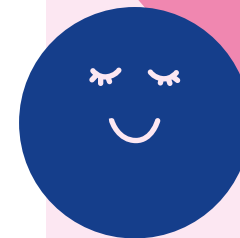
Underlätta kommunikation och socialt samspel

Redan från första veckan kommunicerar det lilla barnet med hjälp av kroppsrörelser och sin blick. Genom att sparka med benen, vifta med armarna, röra på ögonen, le och ge ifrån sig olika ljud signalerar barnet att det tar aktiv del i kommunikationen. Synskadade barn kan dock göra det i mindre utsträckning än seende. Det beror ofta på att barnet lyssnar koncentrerat – inte att det saknar förmågan att kommunicera.

Samspelet med omgivningen utgör även grunden för det lilla barnets känslomässiga utveckling. För ett barn med nedsatt syn kan det vara omöjligt att få bekräftelse och trygghet via ögonkontakt. Detta kan vuxna kompensera med beröring och genom att använda röstens olika nyanser.

En del personer med grav synskada kan ha vissa tics. Det kan exempelvis vara i form av rörelser som att gunga med kroppen. Ibland kallas den typen av tics för blindismer.

När barnet blir lite äldre kan man prata om kroppsspråk och hur vi rör oss när andra ser. Ett barn med synskada behöver stöd i att förstå att hen i vissa avseenden är annorlunda. Det är också viktigt för barnets sociala samspel att hen lär sig sådant som seende barn tar in genom imitation. Barnet behöver förstå vad det kan innebära när hen själv eller någon annan till exempel rynkar pannan, räcker ut tungan eller vinkar.

Tips! Om ditt barn uppvisar tics kan du avleda dem genom att ta fysisk kontakt med barnet.

Tips! Ladda ner Synskadades Riksförbunds broschyr Det ordlösa språket. Där finns tips och övningar i kroppsspråk för barn med synskada.

► srf.nu/informationmaterial

Undvik inte ord och uttryck som ”titta!”, ”se på tv” eller ”vi ses i morgon”. Det är viktigt att barnet kan uttrycka sig på samma sätt som sin omvärld. Synskadade i allmänhet använder sig av seendes begrepp, språk och symboler, eftersom det är så vi kommunicerar i samhället.

Det är viktigt att barnet inte automatiskt definieras utifrån sin synnedsättning – hen kanske gillar att dansa, tycker om schack eller är en baddare på teater.

För identiteten och självkänslan behöver barnet få träffa andra barn med synnedsättningar. Ett bra sätt är lägerträffar under helger och lov. Synskadades Riksförbund arrangerar sådana träffar. Det finns även andra som ordnar social gemenskap för synskadade barn – till exempel arrangerar ungdomsorganisationen Unga med Synnedsättning aktiviteter för barn som fyllt tio år.

Syntolkning är ett sätt att ge barnet goda förutsättningar till socialt samspel. För att exempelvis kunna delta i en lek eller ett samtal kan barnet behöva få veta vilka personer som är i rummet och vad de gör.

Barn med grav synskada får kontakt med andra främst genom tal. Det kan betyda att ett barn som har varit i samma rum som någon ändå kan uppleva att de aldrig har träffats. Helt enkelt för att de aldrig har pratat med varandra.

Motivera ditt barn till rörelse

Synen har ingen direkt inverkan på bebisars tidiga reflexmässiga rörelser. Men efter några veckor är synen en drivkraft i utvecklingen. Seende barn vill röra sig framåt mot föremål, ta sig upp och gripa efter saker.

Ett barn med liten eller ingen synrest har ingen självklar motivation att röra sig bort från det som känns vant och tryggt. Det gäller att skapa nyfikenhet hos barnet att upptäcka och pröva det okända med hjälp av andra sinnen. Att ta i nya saker kan vara skrämmande för barn med synskada. De behöver därför mer stöd än seende barn för att utveckla grov- och finmotorik. Frånvaron av synstimulans kan försena den utvecklingen.

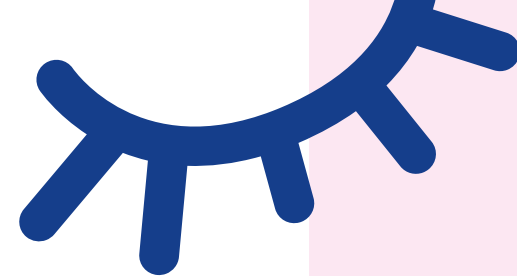
► **Tips!** Använd din egen kropp med barnet intill och förmedla hur kroppen kan användas. Utveckling av olika rörelseförmågor byggs ofta på imitation.

Att förflytta sig självständigt och hitta är svårt för gravt synskadade. Dessa barn behöver därför träna för att hitta själva samt ledsagas till och på nya platser. Även miljön kan behöva anpassas efter barnet – att till exempel gå på en altan kan gå bra om det finns något för barnet att hålla sig i och orientera sig efter. På så vis kan barnet känna sig tryggt i att inte trampa utanför kanten.

Synskadade barn kan behöva extra stöd och uppmuntran för att träna sin motorik. De kan ofta ha svårt att få utlopp för sitt behov av rörelse. Ibland kan en fysioterapeut vara till hjälp, men vanliga aktiviteter som dans, simning och gymnastik kan räcka långt. Det finns också särskilda sporter för synskadade som showdown och goalball.

Tips! Stimulera rörelse i vardagen genom att låta barnet hjälpa till – hämta saker i andra rum, hänga tvätt eller plocka saker från hyllor.

Att växa upp med ett syskon som har en funktionsnedsättning innebär ett särskilt syskonskap, som både kan ge utmaningar och vara lärorikt. Men ibland behöver man också lite hjälp att förstå och hantera olika utmaningar. Då kan det vara bra att träffa andra syskonpar och familjer på SRF:s syskonträffar.

Barnets synskada påverkar hela familjen

För dig som förälder innebär det ofta en stor psykologisk påfrestning att få ett barn med en synskada. Beskedet kan vända upp och ner på tillvaron och alla reagerar olika. Ett sätt kan vara förnekelse och att man vägrar tro att beskedet är sant.

Under den första tiden kan föräldrar ha svårt att ta till sig information samt ta emot råd och stöd. Föräldrar kan känna sig skuldtyngha och handlingsförlamade i sin kontakt med barnet. Många vet inte hur de ska bete sig för att kompensera synnedsättningen eller hur de ska få nödvändig kunskap. Man känner sig oftast mycket vilsen i sin roll som förälder till ett synskadat barn, och det kan ta tid att anpassa sig.

Andra barn i familjen påverkas också av att ha ett syskon med synskada och vet inte alltid hur de ska förhålla sig till det. Du som förälder kan ha svårt att stödja syskon i den här situationen om du exempelvis har fullt upp med att själv landa i din nya situation.

Tips! Att träffa andra i liknande situation är ofta värdefullt. Synskadades Riksförbund (SRF) erbjuder olika sorters sammanhang, träffar och kontakter för att stödja föräldrar och anhöriga.

Stöd från kommun och region

Du som förälder behöver få stöd och kunskap efter att du har fått beskedet att du har ett synskadat barn. Det kan handla om:

- ▶ Stöd i att bearbeta dina reaktioner.
- ▶ Information om sociala rättigheter som omvårdnadsbidrag, bidrag till bostadsanpassning, avlösarservice med mera.
- ▶ Rådgivning om synnedsättningen i sig – till exempel tips på pedagogiskt stöd.
- ▶ Information om habiliteringsresurser.
- ▶ Kontaktvägar till organisationer och andra sammanhang med verksamhet för familjer i liknande situation.

Kommunalt stöd

Huvudansvaret för det offentliga stödet till barn med funktionsnedsättningar ligger hos kommunen. I vissa kommuner finns det en person som har en samordnande funktion, i andra är det uppdelat på många förvaltningar.

Har barnet enbart en synskada har det rätt till ledsagare eller kontaktperson enligt socialtjänstlagen. En kontaktperson kan exempelvis följa med på en shoppingtur, träning eller sociala aktiviteter med vänner när barnet är lite äldre. Ofta skapas ett starkt band mellan kontaktpersonen och barnet. Enligt socialtjänstlagen kan det också vara möjligt att få en avlösare, men då är det inte säkert att man får välja person själv. Kommunerna har rätt att ta ut en avgift för detta.

Familjer som har barn med synskada kan få bostadsanpassning, exempelvis bidrag till bättre belysning eller anpassningar i anslutning till bostaden. Syncentralen avgör i samråd med kommunen vad som behöver göras. Olika kommuner har olika förutsättningar och resurser, så insatserna kan variera över landet. Alla förskolor och skolor har rätt att få gratis råd och stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Familjer med barn med omfattande funktionsnedsättningar har också rätt till gratis avlösarservice enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Det brukar inte räcka med enbart en synskada för att få den typen av service. Men det kan variera beroende på både familjens situation och kommun. Beslut enligt denna lag kan överklagas.

Den som är berättigad till LSS kan begära en individuell plan från kommunen där stödet preciseras.

Tips! I SPSM:s webbutik finns bland annat alfabetspusslet, ett verktyg med vilket man på ett lekfullt sätt kan lära sig alfabetet i både punktskrift och svartskrift.

- ▶ webbutiken.spsm.se/alfabetspussel

Förskola och skola

Barn med funktionsnedsättningar har särskild rätt till:

- ▶ Förskoleplats enligt skollagen och förskolans läroplan. De första 15 timmarna varje vecka är dessutom gratis.
- ▶ Särskilt stöd för att underlätta vistelse på förskola och undervisning i skolan.

Barn med funktionsnedsättning går nästan alltid i vanliga förskolor och skolor, oavsett om de är kommunala eller fristående. Men ibland kanske det inte går att välja förskola och skola som för andra barn, eftersom skolor kan hänvisa till ekonomiska och organisatoriska skäl.

För att barnet ska kunna ta del av undervisningen på ett likvärdigt sätt behövs olika stödinsatser. Exempelvis personal med kunskaper om hur funktionsnedsättningen påverkar inlärningen samt tekniska hjälpmedel och utrustning.

Tekniska hjälpmedel i skola och förskola förskrivs av syncentralen. Det händer att det uppstår otydlighet kring vem som har ansvar för underhåll och drift i förskola och skola. Ett sätt är att teckna ett avtal mellan syncentral och kommun. Det finns en mall på Socialstyrelsens hemsida. Anpassade läromedel är nödvändigt! I vissa fall kan även lokaler och utomhusmiljö behöva anpassas.

Det särskilda stödet från skolan bör fastställas i ett åtgärdsprogram. Enligt Skolverket brukar ett sådant program innehålla:

- ▶ hur barnets behov ser ut
- ▶ nödvändiga åtgärder för att möta behoven
- ▶ hur åtgärderna ska följas upp och vem som ansvarar för det.

Av åtgärdsprogrammet bör det också framgå att den ordinarie verksamheten ska vara utformad så att eleven ska kunna delta tillsammans med de andra. Barn med funktionsnedsättningar ska endast kunna ha en mycket begränsad del av undervisningen utanför klassen.

Du som förälder bör vara med när åtgärdsprogram utarbetas och utvärderas. Även barnet kan vara med om du bedömer att det är relevant. I vissa fall bör även externa experter från till exempel syncentralen eller Specialpedagogiska skolmyndigheten delta.

Varje år anordnar SRF sommarläger för barn och ungdomar. Våra läger är typiska sommarkollon men där allt görs med hänsyn till barnens och ungdomarnas synnedsättning. Läs mer på: srf.nu

Regionalt stöd

I regionerna har syncentraler eller synenheter huvudansvar för habilitering av synskadade barn. Om barnet också har andra funktionsnedsättningar är det i regel barnhabiliteringen som har huvudansvaret. Ni har rätt till en skriftlig, individuell handlingsplan där det framgår vilket stöd barnet bör få. I praktiken varierar dock regionernas möjlighet att ge stöd. Resurserna ser olika ut på olika platser i landet, och vilken sorts stöd som erbjuds varierar beroende på var i landet ni bor.

Upptäckt, utredning och uppföljning från vården

Ju tidigare habiliteringen inleds, desto bättre blir förutsättningarna för barnet att utvecklas. När det gäller att hitta ögonmissbildning och avvikande synbeteende hos små barn ligger ansvaret på sjukhusens BB-avdelningar, neonatalavdelningar och barnavårdscentraler, BVC. I de flesta fall är det dock du som förälder som upptäcker eller misstänker att allt inte står rätt till.

När vården har fastslagit att ditt barn har en synskada har den ett ansvar att utreda i vilken omfattning. Dessutom bör läkaren anmäla barnet till den verksamhet inom regionen som har ansvar för barn med synnedsättning – det kan vara syncentralen eller barnhabiliteringen.

Att kartlägga barnets förmågor och behov kräver ofta insatser av exempelvis ögonläkare, ortoptist, optiker och synpedagog i samarbete med barnläkare, sjukgymnast, arbetsterapeut

och psykolog. En del barn har någon ytterligare funktionsnedsättning utöver sin synskada, vilket vården i så fall behöver ta särskild hänsyn till.

En allsidig kartläggning underlättar för att på bästa sätt anpassa omhändertagande, stimulans och pedagogik. Läkare kan vilja bli färdiga med diagnostiken innan barnet remitteras till habiliteringen.

Syncentralernas och barnhabiliteringens roller

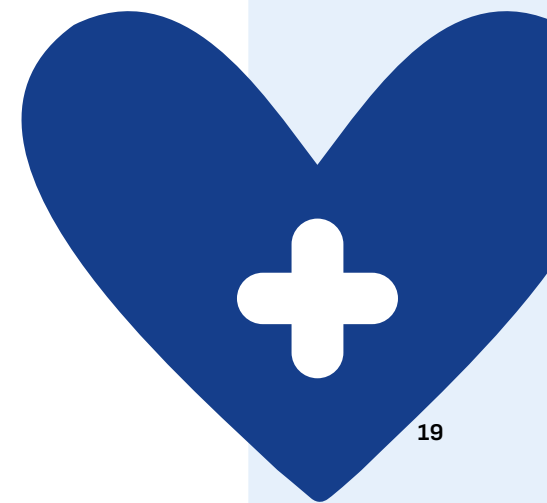
Syncentralen har alltid ansvar för synstimulering, viss ADL-träning (aktiviteter i det dagliga livet) och för att barnet får hjälp med utformning, anpassning och träning med de hjälpmedel som har direkt med synskadan att göra. Syncentralen kan även ge råd om hur ni kan anpassa bostaden, till exempel genom belysning och färgsättning.

Varje region har sina regler om vilka hjälpmedel de ordinerar och lånar ut. Reglerna kan variera kraftigt. Vissa regioner lånar till exempel ut dator med anpassningar, i andra regioner får man köpa datorn själv.

Syncentralens habilitering har också ansvar för att följa barnets utveckling, för att hjälpa familjen att förstå barnets beteende och ge förslag på lämpliga lekar och leksaker.

Många barnhabiliteringar har särskilda lekotek och datortek.

Tips: "Lek fram punktskriften" är ett pedagogiskt paket för barn 3–6 år. Låt barnet öva upp fingertoppskänslan och känna på punktskriftsbokstäver i 3D med enkla övningar. Öva hemma och i skolan. Paketet innehåller:Handledning och information samt taktilt material. Beställ på:
▶ material@srf.nu

Lektips: Lägg olika föremål i en påse. Låt barnet eller barnen känna på föremålen i påsen i tur och ordning. (Barn som har lite syn får inte titta i påsen, bara känna.) Barnet berättar vad hen känner. Ta sedan bort ett föremål, barnet ska sedan lista ut vilket föremål som togs bort.

Stöd från staten

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Både förskola och skola kan få kostnadsfri rådgivning från Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Det är förskolan och skolan som söker stöd och råd. Du som förälder kan också ta kontakt med SPSM. De regionala SPSM-kontoren erbjuder kurser för pedagoger som arbetar med barn som har en del synrester.

SPSM ansvarar för anpassade läromedel till elever som använder punktskrift.

Resurscenter syn

Inom Specialpedagogiska skolmyndigheten finns nationella Resurscenter syn, som ligger i Stockholm och Örebro. De arrangerar bland annat elevkurser. Stockholm har i första hand kurser för föräldrar till barn med grav synskada eller blindhet. Örebro har kurser för föräldrar till barn med flera funktionsnedsättningar.

Resurscenter syn kan bidra med:

- ▶ utredning om vilket pedagogiskt stöd barnet behöver
- ▶ särskilda träningsbesök som komplettering till det stöd barnet får lokalt
- ▶ kurser för föräldrar och personal på förskola och skola
- ▶ råd i specialpedagogiska frågor.

Försäkringskassan

Som förälder till barn med en synskada finns det flera ersättningar du kan söka.

- ▶ Omvårdnadsbidrag är en kompensation för merarbetet som funktionsnedsättningen innebär.
- ▶ Merkostnadsersättning är en kompensation för extra utgifter kopplade till funktionsnedsättningen.
- ▶ Kontaktdagar är ett slags vab-ersättning till dig som har ett barn som omfattas av LSS. Dagarna finns för att du som förälder exempelvis ska kunna delta i föräldrautbildningar eller besöka barnets skola. Du kan få ersättning för tio kontaktdagar per barn och år.

Ekeskolan – en specialskola

I Örebro finns den statliga specialskolan Ekeskolan för barn som har ytterligare funktionsnedsättningar utöver sin synskada. Barnets familj får själva ansöka om en plats.

Tips: Använd en dymoskrivare som skriver ut punktskrift på självhäftande tejp. (Finns i hjälpmedelsbutiker.) Markera gärna exempelvis glasdörrar eller dörrposter med en tydlig färg. Märk barnens kroker och hyllor med kännbart material. Märk upp golv och trappor med taktil tejp.

Lagar som ni kan omfattas av

Det finns flera lagar som reglerar stöd och rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Inom lagarna finns vissa paragrafer som kan vara extra viktiga för barn med synskada och deras familjer. Här är några av dem:

Socialtjänstlagen (SoL)

- ▶ § 1 är en så kallad portalparagraf som ger socialnämnden skyldighet att verka för att barn och ungdomar växer upp i goda förhållanden och särskilt vaka över att barn som har ogynnsamma villkor får stöd.
- ▶ § 7 ger socialnämnden skyldighet att verka för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva i samhället på samma villkor som andra.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

- ▶ § 1 klargör vilka som kan få stöd enligt lagen och § 2 vilka skyldigheter som landsting respektive kommun har.
- ▶ § 9 räknar upp de tjänster man kan få rätt till: rådgivning, assistent, ledsagare, kontaktperson, korttidsvistelse utanför det egna hemmet och ekonomiska bidrag.

Skollagen

- ▶ Kapitel 2 och 3 ger kommunen skyldighet att ta emot alla barn i skola och förskola.

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

- ▶ § 3b ger regionen skyldighet att svara för rehabilitering och hjälpmedel om inte kommunen gör detta.
- ▶ Paragrafen ger också regionen skyldighet att samråda med den enskilde om hur det ska gå till.

Lag om kommunalt vårdnadsbidrag

- ▶ Reglerar omvårdnads- och merkostnadsersättning. Reglerar hur stor ersättning man har rätt till på grund av det merarbete eller den merkostnad barnets funktionsnedsättning innebär.

Organisationer och myndigheter som kan vara av intresse

- ▶ Synskadades Riksförbund: srf.nu
- ▶ Unga med synnedsättning: ungasyn.se
- ▶ Aktiva synskadade: aktivasynskadade.org
- ▶ Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar: rbu.se
- ▶ Myndigheten för tillgängliga medier: mtm.se
- ▶ Riksförbundet FUB för personer med intellektuell funktionsnedsättning: fub.se
- ▶ Diskrimineringsombudsmannen: do.se
- ▶ Myndigheten för delaktighet: mfd.se
- ▶ Specialpedagogiska skolmyndigheten: spsm.se
- ▶ Iris Hjälpmedel: irishjalpmedel.se

Bli medlem och ta del av:

Läger och temahelger

Under sommaren anordnar vi läger som är mycket uppskattade. Under året har vi också flera helgaktiviteter. Några distrikt i landet ordnar även aktiviteter för barn.

Kurser

SRF ordnar kurser i punktskrift för barn som tillsammans med sina föräldrar introduceras till punktskriftens värld på ett lekfullt och inspirerande sätt.

Stödperson/fadder

En fadder är en ung vuxen med synnedsättning som barnet kan tala med om allt hen funderar över.

Föräldra- och anhörigkurser

SRF ordnar kurser för föräldrar och anhöriga. Förutom att tala om barnets utveckling och hur den kan stimuleras talar vi om vad samhället kan göra för er. Att dela erfarenheter och knyta kontakter är också en viktig del i våra kurser.

Kontaktförälder

Ibland kan man behöva stöd i föräldrarollen och tala med någon som också har barn med synnedsättning. Då kan man kontakta någon av våra kontaktföräldrar.

Mer information

Läs mer om vad vi gör här: srf.nu/barn. Har du mer specifika frågor, ring 08-39 92 46 eller mejla till barnoforaldrar@srf.nu.

Gör så här

Fyll i formuläret på srf.nu/blimedlem.

Har du frågor om medlemskapet? Kontakta oss på medlemsservice@srf.nu eller 08-39 91 20.

Vi finns här för er

Vi på Synskadades Riksförbund har jobbat för synskadades rättigheter i över 135 år.

Har du frågor och vill komma i kontakt med oss?
Ring eller mejla så hjälper vi dig!

08-39 90 00

info@srf.nu

Synlinjen

Vår rådgivningstjänst Synlinjen svarar på synrelaterade frågor – ingen fråga är för liten för oss. Det är gratis även för dig som inte är medlem, och du kan alltid vara anonym.

08-39 93 00

synlinjen@srf.nu

Detta material finns:

- ▶ på papper i tryckt text
- ▶ på punktskrift
- ▶ som tillgänglig pdf
- ▶ som Wordfil
- ▶ som tal

Beställ via
SRF Materialservice:
08-39 90 00
eller via mejl:
material@srf.nu

Stöd gärna vårt arbete
Pg 90 00 90-2

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

**tryggt
givande**
givasverige

**Synskadades
Riksförbund**

▶ srf.nu ▶ 08-39 90 00

Skanna koden för att
komma till vårt digitala
informationsmaterial

